

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS BEI INTERVENCIJOS VYKDYMO PAJSTRIO JUOZO ZIKARO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Komandinio darbo, sprendžiant patyčių, smurto atvejus gimnazijoje, tvarkos aprašas (toliau Aprašas) – dokumentas, reglamentuojantis kiekvieno gimnazijos bendruomenės nario ar grupės atsakomybes ir veiksmus, norint užtikrinti saugias mokymosi sąlygas mokiniams ir siekiant sutramdyti smurto ir patyčių atvejus gimnazijoje.

2. Aprašas – dokumentas, kurio nuostatų privalo laikytis kiekvienas bendruomenės narys.

3. Vizija – aktyvi, moderni, kūrybinga, motyvuojanti, puoselėjanti bendruomenės tradicijas, atitinkanti Lietuvos bei Panevėžio rajono savivaldybės švietimo poreikius bei teikianti kokybiškas švietimo paslaugas gimnazija.

4. Misija – gimnazija, teikdama privalomą priešmokyklinį, pradinį, pagrindinį bei vidurinį išsilavinimą, formuoja humanistines nuostatas puoselėjančią kūrybišką asmenybę, užtikrina aukštos kokybės gebėjimų ir vertybių įsisavinimą skatinantį ugdymą, tenkinantį individualius mokinio ugdymosi ir saviraiškos poreikius, sudaro sąlygas mokytojų ir specialistų profesinių kompetencijų tobulinimui, skatina aktyvų mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų, vietos bendruomenės ir socialinių partnerių bendravimą ir bendradarbiavimą, kuria saugią ir visapusiškam asmenybės tobulėjimui palankią aplinką, formuoja mokinių sveikos gyvensenos įgūdžius.

5. Suvokdama savo misijos svarbą, gimnazija siekia sukurti gimnazijoje kiekvienam mokiniui saugias mokymosi sąlygas, atpažinti, pastebėti patyčias ir tinkamai į jas reaguoti.

II SKYRIUS PATYČIŲ SAMPRATA

6. Patyčių savybės:

6.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. Patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.

6.3. Patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi

6.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5. Patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.6. Patyčios gali būti:

6.6.1. Žodinės patyčios – kai vaikas yra skaudinamas, užgauliojamas žodžiu ar raštu. Tai gali būti prasivardžiovimas, gąsdinimas, pašaipios replikos apie žmogaus kūną, religiją, tautybę, negalią, išvaizdą, skaudinančių žinučių siuntinėjimas mobiliaisiais telefonais, elektroniniu paštu, apkalbinėjimas, šmeižtas;

6.6.2. fizinės – tai užgauliojimas panaudojant fizinę jėgą: pargriovimas, įspyrimas ar spardymas, kumščiovimas, stumdymas, rankos užlaužimas, plaukų pešiojimas, žnaibymas, sprigtas ir kt.;

6.6.3. sudėtinės – tai tokios elgesio formos, kurios apima žodinius ir fizinius veiksmus (pvz., reketas, vertimas daryti tai, ko vaikas nenori).

6.6.4. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.6.5. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

6.8. Patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8.1. Patyčių prevencija stiprinama vykdant ilgalaikę patyčių ir smurto prevencinę programą.

6.9 Patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.10. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas. Stebėseną vykdoma ir nuotoliniu būdu.

6.11. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja gimnazijos Vaiko Gerovės Komisijos (VGK) pirmininkas, psichologas ir socialinis pedagogas, tiesioginiu ir nuotoliniu būdu, kurie kiekvienais metais:

6.11.1. atlieka anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

6.11.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias analizę;

6.11.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

6.11.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

6.11.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

6.11.6. esant reikalui, teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl gimnazijos Patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo tobulinimo;

6.12. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klaseje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

6.13. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už gimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

III SKYRIUS SMURTO SAMPRATA

7. Smurtas – sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį, tai atviras ir sąmoningas fiziškai agresyvus elgesys kito žmogaus atžvilgiu. Smurto rūšys:

7.1. fizinis smurtas – tai faktinę ar potencialią fizinę žalą sukeltantys veiksmai, sąveikos tų asmenų, kurie yra atsakingi už vaiką, turi jo pasitikėjimą ar santykinę valdžią ir kontrolę;

7.2. seksualinis smurtas – tai vaikų ir paauglių įtraukimas į seksualinę veiklą, kuriai jie nėra pakankamai subrendę, kurią nepilnai suvokia, į kurią nesugeba tinkamai reaguoti, kuri pažeidžia

socialinius tabu ir kuria tvirkintojas siekia patenkinti savo seksualinius poreikius ar gauti su šia sritimi susijusį pelną;

7.3. emocinis smurtas – tai judėjimo laisvę apribojantys veiksmai, nuvertinimo, menkinimo, žeminimo, šmeižto, grasinimo, gąsdinimo, atskyrimo, kvailinimo ar kitokie ne fizinio kontakto priešiški elgsenos modeliai, sukeliantys ar sudarantys sąlygas sukelti žalą vaiko fizinei, emocinei, psichinei, dvasinei, moralinei ar socialinei sveikatai ir vystymuisi. Šie veiksmai yra sąmoningai atliekami asmens, turinčio tiesioginę valdžią, galią vaiko atžvilgiu ar vaiko pasitikėjimą.

7.4 Smurtu laikomas elgesys, elgesio formos nurodytos priede Nr. 1.

IV SKYRIUS VEIKLOS PRINCIPAI, ĮVYKUS PATYČIŲ, SMURTINIAM ATVEJUI

8. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

8.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

8.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, licėjaus nuostatas ir elgesio taisykles;

8.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar licėjaus darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

8.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju, pateikia išsaugotus įrodymus.

8.5. jei informuoja tiesiogiai VGK pirmininką, psichologą ar socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (rekomenduojama forma 2 priede).

8.6. Suteikta pagalba nukentėjusiam. Nukentėjęs turi gauti informacijos kaip formuoti įgūdžius, kad galėtų apsisaugoti nuo smurto ir patyčių ateityje.

8.7. Smurtą matę vaikai turi būti mokomi, kaip derėtų elgtis tokiose situacijose.

8.8. Smurtautojas turi gauti pagalbą.

8.9. Supažindinti gimnazijos bendruomenės narius, kaip elgtis su vaikais, patyrusiais smurtą.

V SKYRIUS VEIKSMAI KONKREČIU PATYČIŲ ATVEJU

9. Socialinis pedagogas surenka informaciją apie patyčių situaciją (dažnumą, vietą, patyčių dalyvius ir kt.). Gimnazijoje atliekama nuolatinė patyčių atvejų stebėseną, renkami duomenys, kurie sisteminami ir saugomi tol, kol mokinys lanko gimnaziją tam, kad kartojantis patyčioms būtų žinoma, kada, kokios prevencinės priemonės ir metodai buvo sėkmingai/nesėkmingai taikomi; informuoja VGK.

10. Bet kuris gimnazijos bendruomenės narys pastebėjęs patyčias, nedelsiant į jas reaguoja ir stabdo.

11. Apie įvyki yra panešama klasės vadovui:

11.1. klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

11.2. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

11.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

11.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (rekomenduojama forma 2 priede); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui;

11.5. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su vaiko gerovės komisijos pirmininku, psichologu ar socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius;

11.6. klasės vadovas, konsultuojamas VGK nario (psichologo ar kito pagalbos vaikui specialisto), dirba su likusia klasės dalimi (stebėtojais, pritariančiais ir nepritariančiais mokiniais).

12. Psichologas, socialinis pedagogas individualiai dirba su nukentėjusiu ir su skriaudėju, suteikia metodinę pagalbą nuskriausto mokinio ir skriaudėjo tėvams, dirba su kitais klasės mokinių tėvais.

13. Esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės Komisijos pirmininkas šaukia VGK narių posėdį, informuoja gimnazijos direktorių, numato veiksmų planą ir imasi spręsti patyčių situaciją. rengiamas pagalbos planas nukentėjusiam, informuoja

VI SKYRIUS ATSAKOMYBĖS

14. Direktoriaus atsakomybė. LR Švietimo įstatymas nustato (61 str. 3 p.): gimnazijos vadovas atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto, prievartos apraiškoms bei žalingiems įpročiams aplinką; direktorius yra tiesiogiai atsakingas, kad gimnazijoje būtų sukurtos saugios sąlygos tiek pedagogams (tai užtikrintų gimnazijos veiklos dokumentai), tiek vaikams; sprendžiant patyčių problemas, skatinti gimnazijos bendruomenę imtis atsakingų veiksmų, įsakymu patvirtinti Vaiko gerovės komisijos sudėtį, patyčių prevencijos planą.

15. Vaiko gerovės komisijos atsakomybė. Tai institucija, organizuojanti ir koordinuojanti pagalbą moksleiviui patyčių ir smurto atveju. Vaiko gerovės įvertinusi turimą informaciją:

15.1 numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

15.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Socialinio pedagogo atsakomybė. Gimnazijos socialinis pedagogas vykdo šias funkcijas:

16.1. vertina socialinės pedagoginės pagalbos vaikui ir mokiniui poreikius (kartu su kitais specialistais), esant būtinybei gali lankytis pamokose, neformaliojo ugdymo ir kitose veiklose;

16.2. konsultuoja vaikus ir mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus), gimnazijos bendruomenę socialinių pedagoginių problemų sprendimo, socialinės pedagoginės pagalbos teikimo klausimais

16.3. dalyvauja sprendžiant krizinius atvejus gimnazijoje, ugdymo ir socialinių įgūdžių problemas;

16.4. numato socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui būdus bei formas bendradarbiaudamas su mokytojais, klasių vadovais, tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais specialistais, švietimo pagalbos įstaigomis, kitais su vaiku ir mokiniu dirbančiais asmenimis, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros įstaigomis, teisėsaugos institucijomis, socialiniais partneriais;

16.5. šviečia gimnazijos bendruomenę socialinės pedagoginės pagalbos teikimo, gimnazijos nelankymo ir kitų neigiamų socialinių reiškinių prevencijos, pozityviosios socializacijos klausimais, nuolat tobulina savo kompetencijas;

16.6. inicijuoja ir įgyvendina prevencines veiklas bei socialinio ugdymo projektus kartu su gimnazijos Vaiko gerovės komisija ir gimnazijos savivaldos grupėmis, ugdant vaikų ir mokinių gyvenimo įgūdžius;

16.7. atlieka aktualius socialinius pedagoginius tyrimus gimnazijoje, atsižvelgdamas į gimnazijos bendruomenės poreikius (prioritetus, strateginį ir metinį veiklos planus);

16.8. renka, kaupia ir analizuoja informaciją, reikalingą vaikų ir mokinių problemoms spręsti, bendradarbiaudamas su gimnazijos bendruomene, esant būtinybei – su kitomis institucijomis;

16.9. rengia ir skleidžia informaciją apie socialinę - pedagoginę pagalbą;

16.10. tvarko ir pildo darbo dokumentus (konsultacijų žurnalą ir kitus reikiamus dokumentus);

16.11. planuoja ir derina su gimnazijos vadovu metinės veiklos prioritetus ir pagal juos rengia savo veiklos programą mokslo metams;

16.12. gimnazijos socialinis pedagogas atsako už kokybišką savo funkcijų vykdymą, korektišką gautų duomenų panaudojimą ir informacijos konfidencialumą, vaikų ir mokinių saugumą teikiant socialinę pedagoginę pagalbą.

17. Psichologo atsakomybė. Gimnazijoje dirbančio psichologo veiklos sritys:

17.1. įvertinimas: mokinio (vaiko) asmenybės ir ugdymosi problemų, galių ir sunkumų nustatymas, psichologinis mokinio įvertinimas atliekant pirminį specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą;

17.2. konsultavimas: tiesioginio poveikio mokiniui, turinčiam asmenybės ir ugdymosi problemų (taip pat ir smurtą patyrusiam ar smurtavusiam) būdų numatymas ir psichologinio konsultavimo technikų taikymas, bendradarbiavimas su tėvais (globėjais, rūpintojais), mokytojais, kitais švietimo įstaigos darbuotojais ir kitais su mokinio ugdymu susijusiais asmenimis, rekomendacijų jiems teikimas, jų konsultavimas;

17.3. švietimas: mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų švietimas vaiko raidos psichologijos, pedagoginės ir socialinės psichologijos klausimais;

17.4. psichologinių problemų prevencija: psichologinių problemų prevencijos poreikio įvertinimas (Gimnazijos bendruomenės grupių tyrimas), prevencinių priemonių bei programų rengimas ir įgyvendinimas, psichologinių krizių prevencija, intervencija ir postvencija.

18. Mokytojų atsakomybė. Gimnazijos Mokytojo pareigybės aprašas apibrėžia mokytojo pareigas ir atsakomybę- užtikrinti ugdomų mokinių saugumą, t.y. pamatyti ir reaguoti į patyčias, informuoti apie patyčias klasės vadovą, per pamokas sukurti saugią aplinką kiekvienam mokiniui.

19. Klasės vadovo atsakomybė. Gimnazijos Klasės vadovo veiklos aprašas apibrėžia klasės vadovo pareigas ir atsakomybę- kurti psichologiškai saugų klasės mikroklimatą (vykdyti patyčių prevenciją), pamatyti ir reaguoti į patyčias, konkrečiais atvejais informuoti Vaiko gerovės komisiją. Užtikrinti ugdomų mokinių saugumą. Klasės vadovai :

19.1. ugdo tvirtas mokinių dorovės, pilietines, tautines bei patriotines nuostatas, laiduoja jų asmenybės galių plėtotę;

19.2. rūpinasi pagalbos teikimu mokiniams, turintiems ugdymosi, mokymosi sunkumų ir specialiųjų ugdymosi poreikių;

19.3. nuolat informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie jų vaikų ugdymosi poreikius ir pasiekimus.

20. Tėvų atsakomybė: bendrauti ir bendradarbiauti su gimnazijos bendruomene, dalyvauti vaiko gimnazijos gyvenime, padėti spręsti vaikų problemas, teikti pasiūlymus dėl saugesnės aplinkos gimnazijoje kūrimo.

21. Mokinių atsakomybė: dalyvauti saugios gimnazijos kūrimo veikloje, mažinant patyčių apraiškas, sprendžiant konkrečius smurtinius incidentus.

VI SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS INSTITUCIJOMIS

22. Gimnazija, spręsdama patyčių ir smurto atvejus gimnazijoje, bendradarbiauja su įvairiomis organizacijomis bei institucijomis:

22.1. Pedagogine – psichologine tarnyba (tarnyba gali pravesti papildomus mokymus pedagogams, kaip reikėtų dirbti smurto atveju gimnazijoje);

22.2. policijos komisariatu (su komisaru galima sutarti, kad patroliai dažniau prižiūrėtų gimnazijos teritoriją, kad paskirtų pareigūną, kuris, esant reikalui, konsultuotų moksleivius, kad policijos pareigūnai reguliariai vykdytų įvairias prevencines veiklas);

22.3. Panevėžio rajono Vaiko teisių apsaugos tarnyba (smurto atveju gimnazija privalo pranešti VTAT apie nukentėjusius vaikus; VTAT specialistai turi daugiau juridinių įgaliojimų darbui su socialinės rizikos šeimomis; gimnazija gali įtraukti VTAT specialistus į prevencinę veiklą);

22.4. nevyriausybinėmis organizacijomis;

22.5. Pajstrio seniūnija;

22.6. pagal galimybes ir poreikį su kitomis vaiko gerove suinteresuotomis institucijomis.

VII SKYRIUS
KOMANDINIO DARBO, SPRENDŽIANT PATYČIŲ, SMURTO ATVEJUS
GIMNAZIJOJE, TVARKOS APRAŠO PRIEDAI

- 33. Smurto samprata (priedas Nr. 1).
 - 34. Reagavimo į patyčias, smurtą ir pagalbos jos įvykus planas (priedas Nr. 2).
 - 35. Pranešimo apie smurtą ir patyčias forma (priedas Nr. 3).
 - 36. Rekomendacijos klasių vadovams, kaip paskatinti mokinius reaguoti į patyčias ir smurtą (priedas Nr. 4).
 - 37. Rekomendacijos mokinių tėvams/ globėjams dėl patyčių ir smurto prevencijos (priedas Nr. 5).
 - 38. Rekomendacijos mokiniams, kaip reaguoti į patyčias (priedas Nr. 6).
 - 39. Smurto ir patyčių registracijos žurnalas (priedas Nr. 7).
-

SMURTO SAMPRATA
(remiantis Lietuvos respublikos Vaiko teisių apsaugos Pagrindų įstatymu)

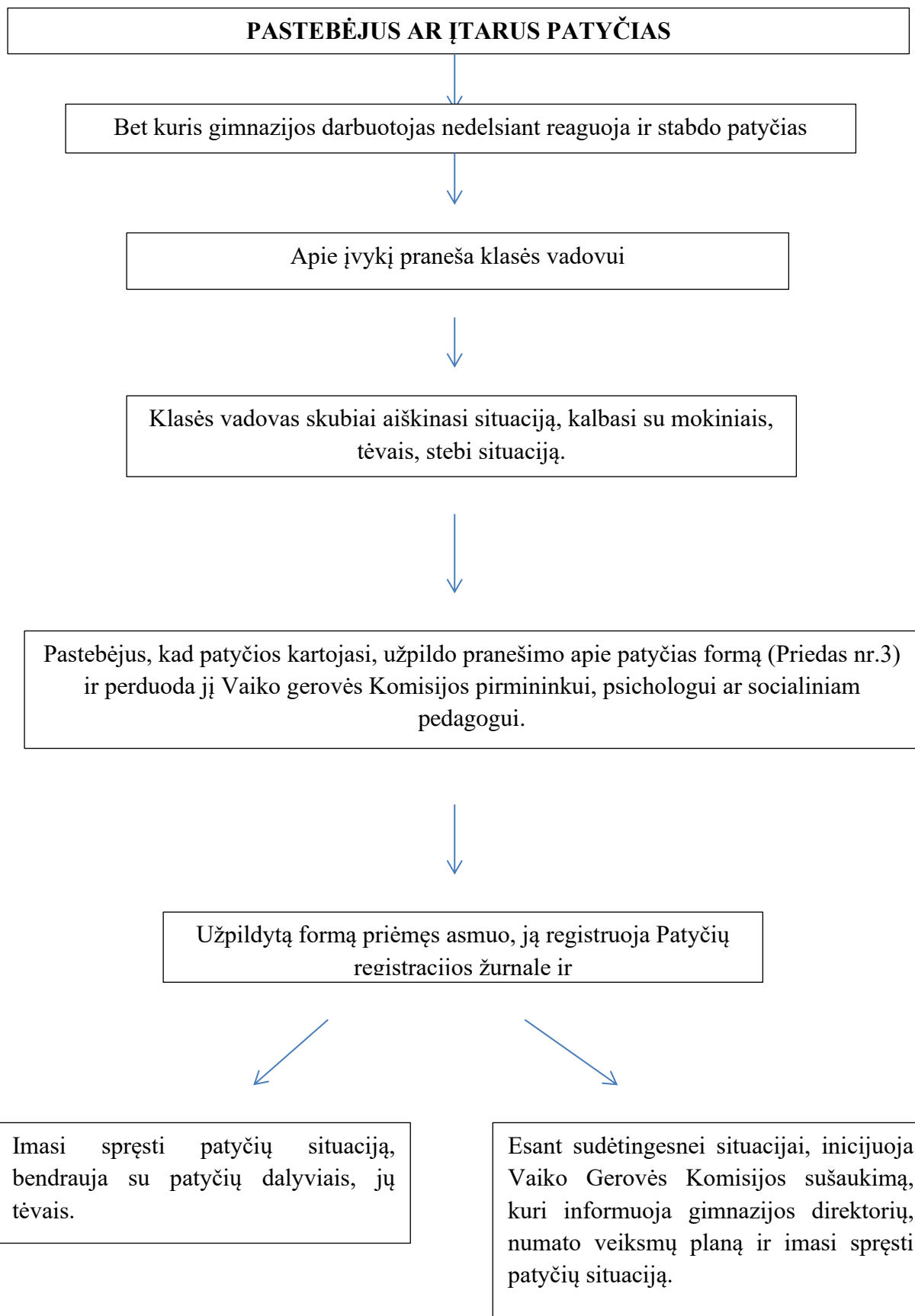
Smurto prieš vaiką formos yra šios:

1) fizinis smurtas – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai prieš vaiką, taip pat fizinės bausmės, sukeltys vaikui skausmą, žalą arba pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

2) psichologinis smurtas – nuolatinis vaiko teisės į individualumą pažeidinėjimas, žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko raidai veiklos trikdyimas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, sukeltys žalą ar pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai, ar žalą garbei ir orumui;

3) seksualinis smurtas – seksualiniai veiksmai su vaiku, kuris pagal atitinkamas Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas nėra sulaukęs amžiaus, nuo kurio seksualiniai veiksmai su juo neužtraukia baudžiamosios atsakomybės arba seksualiniai veiksmai su vaiku, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinimai, arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu, valdžia ar įtaka vaikui, taip pat ir šeimoje, arba piktnaudžiaujama itin pažeidžiama vaiko padėtimi, ypač dėl jo psichinės ar fizinės negalios ar priklausomumo. Taip pat vaikų išnaudojimas prostitucijos tikslams, vaikų pornografija, verbavimas, vertimas ar įtraukimas dalyvauti pornografinio pobūdžio renginyje, pornografijos rodymas, arba kitos vaikų seksualinio išnaudojimo formos, vaikų tvirkinimas.

PAIŠTRIO JUOZO ZIKARO GIMNAZIJOS REAGAVIMO Į PATYČIAS IR SMURTĄ, PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Ugdymo įstaigos pavadinimas Panevėžio rajono Pajstrio Juozo Zikaro gimnazija
Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas; ☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

REKOMENDACIJOS KLASIŲ VADOVAMS, KAIP PASKATINTI MOKINIUS REAGUOTI Į PATYČIAS IR SMURTĄ

1. Kuriant draugišką klasės mikroklimatą, formuoti nuostatą: „Kiekvienas atsakingas už tai, kas vyksta“.
2. Mokiniai įsipareigoja reaguoti į patyčias, savo įsipareigojimus tvirtina kiekvienų mokslo metų rugsėjo 1 d. pasirašydami po Moksleivių elgesio taisyklėmis.
3. Reguliariai priminti mokiniams, kad jie gali reaguoti į patyčias:
 - 3.1. ignoruodami priekabiautoją;
 - 3.2. praeidami pro šalį ir pasakydami: „Tai yra patyčios!“;
 - 3.3. informuodami suaugusįjį.
4. Pabrėžti, kaip svarbu nesudaryti „televizoriaus“ principo: „Stoviu, stebiu, kas vyksta, ir nieko nedarau“.
5. Sukurti kiekvienoje klasėje mokinių reagavimo į patyčias taisyklės.
6. Atskirai dirbti su tiksline mokinių grupe – stebėtojais, t. y. naudojant aktyviuosius metodus, pastiprinti tuos mokinius, kurie palaiko skriaudžiamą mokinį, bet nieko nedaro, paskatinti juos reaguoti, pagirti.
7. Parašyti laiškus visiems klasės mokinių tėvams apie tai, kaip svarbu vaiko mokymuisi gera savijauta, emocinė būklė gimnazijoje, atkreipiant dėmesį į patyčių problemą, paraginant vaikus ir tėvus apie tai nuolat kalbėtis, paprašyti, kad tėvai informuotų klasės vadovą, jeigu jų vaikai stebi (mato) patyčias.
8. Stebėti situaciją klasėje, reguliariai aptarti su mokiniais stebėjimo rezultatus.

REKOMENDACIJOS MOKINIŲ TĖVAMS/ GLOBĖJAMS DĖL PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS

1. Aptarkite individualiai su vaiku gimnazijos vidaus taisykles. Skirkite tokiam pokalbiui laiko ne tik tada, kai jis prasižengia. Paaiškinkite, kodėl manote, kad gimnazijos taisyklės yra teisingos.
2. Suformuokite elgesio taisykles namuose.
3. Pakalbėkite su savo vaiku apie smurtą, matomą per televiziją. Aptarkite smurtinius kompiuterinius žaidimus, netinkamus įvykius kieme. Paaiškinkite, kokias pasekmes sukelia smurtas.
4. Pamokykite, kaip vaikas gali spręsti problemas. Pagirkite, jeigu konfliktines situacijas jūsų vaikas išsprendė nepanaudodamas smurto.
5. Pamokykite vaiką, kaip savo pyktį išreikšti tinkamu būdu. Paaiškinkite, kad pykčio rodimas, mušant ar įžeidžiant kitus, yra netinkamas būdas. Jeigu jūs, kaip tėvas ar mama, supykstate, parodykite vaikui savo pavyzdžiu, kaip galima pyktį išreikšti tinkamu būdu (pasakant žodžiais „aš pykstu“, padaužant į pagalvę, padarant 20 pritūpimų ir pan.).
6. Padėkite vaikui suprasti, kad žmonės gali skirtis savo išvaizda, gali turėti kitokią nuomonę.
7. Pastebėkite, jeigu vaikas pradėjo elgtis keistai. Gal jis pradėjo dažniau pykti, gal pradėjo nebesutarti su savo draugais ar bendraklasiais, gal pasidarė žiaurus su gyvūnais. Padėkite vaikui, pasitarkite su psichologu ar patikimu žmogumi jūsų aplinkoje.
8. Nuolat bendraukite su vaiku, prašykite, kad vaikas jus visada informuotų, kur jis yra, ką jis daro. Susipažinkite su vaiko draugais.
9. Jei matote, kad vaiko draugai netinkamai elgiasi, aptarkite tai su vaiku.
10. Dalyvaukite gimnazijos gyvenime. Apsilankykite įvairiuose renginiuose, nuolat stebėkite, kaip vaikui sekasi atlikti namų darbus. Reguliariai teiraukitės klasės vadovo, kaip sekasi jūsų vaikui. Dalyvaukite tėvų susirinkimuose.
11. Prašykite, kad gimnazija įtrauktų vaiką į popamokinę veiklą.
12. Tapkite bent kartą metuose savanoriu. Suorganizuokite tėvų – moksleivių diskusiją apie smurtą gimnazijoje.
13. Jeigu matote, kad kiti Jums pažįstami tėvai nepadedą savo vaikams spręsti smurto problemų, padėkite jiems, nesmerkite už netinkamą elgesį. Mokėkite argumentuotai apginti savo nuomonę.

REKOMENDACIJOS MOKINIAMS, KAIP REAGUOTI Į PATYČIAS

Tu gali sustabdyti patyčias!

- **Parodyk nepritirimą** patyčioms. Skriaudėjai ir kiti vaikai turi aiškiai suprasti, kad nepritari tam, kas vyksta. Nepritirimą galima garsiai įvardyti: „Jūs dabar tyčiojate. Liaukitės“. Pasitraukimas iš situacijos irgi rodo nepritirimą skriaudėjo veiksams. Pasitraukti iš situacijos yra geriau, negu tiesiog stovėti ir tyliai stebėti patyčias.

- **Nebūk abejingas.** Tavo abejingumas gali būti supastas kaip pritarimas patyčioms.
- **Nesityčiook,** nors taip elgiasi tavo draugai. Lengva prisijungti prie kitų vaikų ir priekabiauoti prie ko nors, kas yra silpnesnis. Nesityčiodamas parodysi priekabautojams, kad galima elgtis ir kitaip.

- **Pranešk** suaugusiesiems. Yra tokių situacijų, kai bandymas apginti skriaudžiamą vaiką gali kelti grėsmę pačiam gynėjui. Tokiu atveju būtina įvertinti situaciją ir suprasti, ko gali sulaukti, jeigu bandysi priešintis ir stabdyti patyčias. Jeigu situacija nėra palanki įsikišti, kur kas verčiau kreiptis pagalbos į suaugusiuosius: mokytojus, tėvus ar kitus, kurie galėtų padėti sustabdyti patyčias.

- **Būk draugiškas** vaikui, kuris patiria patyčias. Parodyk jam, kad matai, kas jam vyksta ir kad tai tau rūpi. Jei gali, pasistenk dažniau būti su juo – priekabautojams bus sunkiau tyčiotis, kai jis bus ne vienas.

- **Paragink** vaiką, kuris patiria patyčias, pasipasakoti kam nors: suaugusiajam ar kitam žmogui, kuriuo jis pasitiki.

Ko nereikėtų daryti, kai vyksta patyčios

- **Nerodyk palaikymo** skriaudėjams. Dažnai skriaudėjai mėgsta tyčiotis matant kitiems. Stebėtojų juokas ar susidomėjimas patyčiomis gali paskatinti jas tapti dar aršesnes.

- **Nepulk** skriaudėjų. Atsakydamas patyčiomis į patyčias gali tik pabloginti situaciją.
- **Nerizikuok.** Jeigu matai, kad skriaudėjų yra daugiau arba jie yra stipresni, neįsitrauk į patyčias. Tokiu atveju ieškok pagalbos ir kreipkis į žmones, kuriais pasitiki ir kurie galėtų padėti.

SMURTO IR PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS**Žymėjimų reikšmės:**

Ž – žodinės

F – fizinės

S – socialinės

E – elektroninės

Kt – kiti pastebėjimai

M – mokinys

S – suaugęs bendruomenės narys

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos/klasė	Smurto ir patyčių pobūdis: Ž, F, S, E, Kt	Smurtą patyręs asmuo (M, S)	Smurtavęs asmuo (M, S)	Pastabos